

11. Murat M. "Le Rivage des Syrtes" de Julien Gracq. Etude de style. / M. Murat // Paris : José Corti, 1983. – Vol. 1 : Le Roman des noms propres. – 135 p., Vol. 2 : Poétique de l'analogie. – 282 p.
12. Littérature 20-e siècle : textes et documents//Collection dirigée par H. Mitterand. – Paris.:Nathan, 1994. – P. 546-554
13. Todorov T. Synecdoques // Todorov & al. Sémantique de la poésie. – P. : Seuil, 1979. – P. 7-26.

УДК 511.112.2

ФІЛОСОФІЧНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИЧНОГО СТИЛЮ Т.С. ЕЛІОТА

А.В. Прокойченко

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

Статтю присвячено вивченню особливостей поетичного стилю Т.С. Еліота. Особлива увага приділяється філософічності його поезії, теорії «безособового мистецтва» і втілення її в художніх шуканнях поета.

Ключові слова: Т.С.Еліот, модернізм, філософічність, деперсоніфікація, алюзія, іронія, метафора.

Т.С. Еліот увійшов в історію англomовної літератури ХХ століття як реформатор і новатор у сфері поезики та літературної критики. Він, як ніхто інший, випробував поетичну міць та філологічні можливості англійської мови. Недарма його ім'я заслужено ставлять в один ряд з іменами таких видатних поетів, як У.Б. Йейтс, Е. Паунд, М.Р. Рільке та ін. Але, якщо на початку ХХ сторіччя Т.С. Еліот уважався експериментатором в області англomовної поезії, творцем авангардного мистецтва, то із середини 40 -х років він стає «метром» англійської елітарної літератури. Як поміркований авангардист, він виступив послідовним прихильником неокласицистичної течії в літературі. Поетичний доробок Т.С. Еліота став справжнім здобутком неокласицизму минулого століття, свідомо зорієнтованого на традицію, яка стала фундаментом творчості митця. Саме бажання поета осмислити літературне минуле, оновити його, збагатити іншими художніми формами, темами та образами можна пояснити те, що Т.С. Еліота було визнано культовим поетом-мислителем минулого століття. Т.С. Еліот неодноразово наголошував на необхідності створення нової художньої форми, але вважав, що це можна створити, лише врахувавши традиційні літературні канони та надбання попередніх епох. Відтак адекватне розуміння особливостей поетичного стилю Т.С. Еліота можливе лише за умови дослідження того, яким чином на його творчості позначилися філософські погляди тих авторів, які мали для нього найбільше значення й вплинули на формування його оригінального художнього стилю.

Останнім часом українські літературознавці приділяють велику увагу дослідженню творчості Т.С. Еліота. Так, С.Д. Павличко присвятила велику кількість своїх літературних праць саме творчості Т.С. Еліота, а її переклади Еліотівських віршів з передмовами та примітками являють собою справжній здобуток українського еліотознавства. Т.І. Козимирська дослідила зв'язок драматургії Т.С. Еліота зі спадщиною античності. Л.П. Статкевич виявила форми інтертекстуальності у поезіях Т.С. Еліота, простежила особливості міжтекстових запозичень у творах Т.С. Еліота. Однак ці та інші праці, що безперечно засвідчують зацікавленість українських літературознавців творчістю Т.С. Еліота, загалом не ліквідовують необхідності у більш поглибленому дослідженні Еліотівської поезії. З огляду на це дослідження, філософічності та особливостей оригінального поетичного стилю Т.С. Еліота є одним із нагальних завдань сучасного літературознавства і зумовлює актуальність теми даної статті.

Мета роботи полягає у дослідженні філософічності та стильових особливостей поезії Т.С. Еліота.

Співзвучність поезії Т.С. Еліота з ідеями таких визначних мислителів та філософів, як А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, О. Шпенглер дає підстави приєднувати його до філософської традиції. На формування естетичних засад Т.С. Еліота вплинули ідеї англійського неогегельянця Френсіса Герберта Бредлі, філософією якого він зацікавився ще під час свого навчання у Франції. Для Ф. Бредлі реальність не поділяється на свідомість (суб'єкт) і дійсність (об'єкт); існують лише індивідуальний досвід і світ як сума таких досвідів. Ці ідеї збіглися з прагненням поета творити об'єктивну поезію, позбавлену ознак авторського «я». Також поет захоплювався філософією Х. Ортеги-і-Гассета, особливо ідеями викладеними у творі «Дегуманізація мистецтва», у якому іспанський філософ небезпідставно звинувачує романтизм і романтиків у тому, що їхні твори сповнені особистих почуттів, що аж ніяк не додає творам естетичної цінності [3, с. 149]. Тому романтичний твір приносить задоволення, яке наврядчи пов'язане з його змістом, бо замість того, аби насолоджуватися художніми об'єктами, люди насолоджуються власними, а подекуди і чужими емоціями. На формування дегуманістичних поглядів Т.С. Еліота значний вплив мали також консервативні ідеї мислителів початку ХХ століття, зокрема І. Беббіта, Т. Х'юма та Ш. Моррасса, які розглядали людину як обмежену та недосконалу істоту. В поезії Т.С. Еліота відчувається також і співзвучність філософським концепціям Ф. Ніцше про творчу індивідуальність митця — концепція «надпоета» (концепція «надлюдини» Ф. Ніцше).

Водночас Т.С. Еліот залишається відданим деяким класичним алгоритмам культури — красномовне прийняття ним англокатолицизму, вимога враховувати контекст загальноєвропейської культурної традиції в поетичній творчості, заклик до поета стояти «осторонь» власної творчості, що було розривом з романтичною концепцією самовираження. [4, с.152]

На становлення філософських поглядів Т.С. Еліота вплинули також популярні на той час ідеї Анрі Бергсона, чиї лекції він прослухав навчаючись в

Парижі. Як і А. Бергсон, Т.С. Еліот вважав, що поезія має бути не суб'єктивною, а об'єктивною, оскільки вона не є безпосереднім вираженням власних, буденних емоцій автора і не передбачає зацікавленості поета у своїй творчості, тобто не переслідує жодної практичної цілі.

Т.С. Еліот відмовляється і від реалізму, який повністю вичерпав себе з появою феноменології. Разом із Х. Ортегою-і-Гассетом вони наголошують на тому, що в кожна людина має своє уявлення про реальність, яке іноді може бути протилежним загальноприйнятому. Реальність, як писав Х. Ортега-і-Гассет, «повсякчас знадує художника на манівці, стаючи на перешкоді від втечі від неї...» [3, с.149].

Таким чином, бачимо, що при уважному аналізі поетичного доробку Т.С.Еліота, можна пересвідчитись у тому, що основні тенденції модернізму, визначені Х. Ортегою-і-Гассетом, можна застосувати і до інтерпретації модерністського стилю Т.С. Еліота, а саме:

-прагнення до дегуманізації мистецтва, тобто ідея об'єктивної поезії, позбавленої ознак авторського «Я»;

- уникнення життєподібних форм;

- витвір мистецтва повинен бути нічим іншим, тільки витвором мистецтва;

- мистецтво вважається тільки грою розуму, і більше нічим;

- мистецтво має бути глибоко іронічним;

- мистецтво повинне остерігатися підробки і прагнути ретельного виконання; мистецтво не впливає на життя. [3,с. 150].

Прагнення до деперсоніфікації особливо простежується у ранніх творах Т.С. Еліота, таких як: «Пруфрок та інші спостереження», «Геронтіон» та «Безплідна земля». Провідними мотивами цих творів є трагізм людського існування, духовна криза та деградація суспільства. Це пояснюється тим, що початок творчого шляху поета співпав із початком Першої світової війни. Це звисно відобразилося на літературній діяльності автора, надало його творам трагічного характеру. В його ліричних творах відчутний мотив страху, що людство може загинути, відчай через безглуздість існування, яке він сприйняв украй трагічно, гостро, песимістично. Кульмінацією таких настроїв став шедевр молодого поета «Пруфрок та інші спостереження». Програмні вірші, що увійшли в цю книгу, відносяться до «американського» періоду його життя. Еліот ще не сформувався як письменник, не познайомився з імажистами і не мав можливості оцінити їхнє новаторство в області поетичної форми. Він перебував у стадії самостійного пошуку художньої мови, прагнучи адекватно передати світовідчуття людини ХХ століття. Так у вірші «Любовна пісня Альфреда Пруфрока» малює картини сірого, понурого, безрадісного буття у великому місті. Метафоричний пейзаж на початку твору яскраво передає згубний вплив урбаністичного середовища на внутрішній стан людини:

<p><i>Let us go then, you and I, When the evening is spread out against the sky Like a patient etherised upon a table; Let us go, through certain half-deserted streets, The muttering retreats Of restless nights in one-night cheap hotels And saw-dust restaurants with oyster- shells...[5, c.12]</i></p>	<p><i>Отож, ходім, удвох ходім В час, коли вечір простягнувсь під небом цим блідим, Як хворий на столі хірурга під наркозом; Отож, ходім крізь порожні вулиці, Де в мурмотінні туляться безсонні ночі по кутках нічліжок, Крізь ті харчевні в запахах несвіжих устриць..</i></p>
---	--

У цьому уривку пейзаж влучно характеризує внутрішній стан ліричного героя, передає всю трагічність та жалюгідність його буття. Автор майстерно порівнює Лондонський вечір із «хворим на столі хірурга під наркозом», що якнайкраще передає усе безглуздя монотонного існування А. Пруфрока у великому місті. Він безцільно блукає вуличками Лондона і марнує своє життя на пусті теревені за чашкою чаю:

<p><i>And would it have been worth it, after all, Would it have been worth while, After the sunsets, and dooryards, and the sprinkled streets, After the novels, after the tea-cups, after the skirts that trail along the floor — And this, and so much more? — It is impossible to say just what I mean [2, c.14].</i></p>	<p><i>Чи варто вже тепер, кінець кінцем, Після цих смеркань, пасажів, пустельних вулиць, Після всіх романів, чаїв та фалд, примружених очей Та інших багатьох речей — Я говорити зможу тут чи ні? (Пер. В.Коротича)</i></p>
--	---

У «Любовній пісні Альфреда Пруфрока» поет використовує велику кількість алюзій, ремінісценцій, прихованих та відкритих цитат. Так у фрагменті-алюзії на знаменитий монолог Гамлета «To be or not to be» ліричний герой обирає роль блазня – не принца і не лакея. Ця «гамлетівська» алюзія є квінтесенцією всього твору, адже в ній найповніше розкривається його тема: муки самосвідомості, що ніколи не досягає знання про саму себе: [2, с.268]

<p><i>No! I am not Prince Hamlet, nor was meant to be; Am an attendant lord, one that will do</i></p>	<p><i>Ні! Я не Гамлет – і не буду ним я, Не викличу ні в кого інтересу. Я на дрібних дорученнях в прогресу –</i></p>
---	--

*To swell a progress, start a scene or two
Advise the prince; no doubt, an easy tool,
Deferential, glad to be of use,
Politick, cautious, and meticulous;
Full of high sentence, but a bit obtuse;
At times, indeed, almost ridiculous—
Almost, at times, the Fool.*

*Пораджу принцові – я лиш маленький
гвинтик,
До вжитку достосований постійно,
Кмітливий, політичний, обережний,
Сентенцій повен аж по саме тім'я
І можу часом здатися смішним я,
А часом – я блазнюю.
(Пер. В.Коротича)*

Отже, як бачимо, для ранніх творів Еліота також характерне запозичення цитат і образів із інших літературних творів, а також використання літературних ремінісценцій, які постійно відсилають нас до першоджерела. Якщо джерела ремінісценцій не ідентифікуються читачем, то розуміння Еліотівського тексту виявляється неповним. Саме тому для правильного інтерпретування Еліотової поезії читач повинен мати ґрунтовну літературну і культурологічну підготовку. Так для того, щоб осмислити всі нюанси вірша «Любовна пісня Альфреда Пруффока», читачеві необхідно звернутися до творчості Данте Аліг'єрі. Виявивши можливі аналогії вірша з поемою Данте, читач розуміє, що реальність твору Данте заново оживає в контексті вірша Т.С. Еліота. Проблеми, які зачіпають обидва твори виявляються подібними, повторюваними, тобто одвічними і універсальними.

Ще однією характерною рисою поетичної мови «Любовної пісні Альфреда Пруффока» є фрагментарність. Внутрішній монолог Пруффока не є безперервним. Він складається з численних поодиноких спогадів і роздумів героя. Ці фрагменти настільки самодостатні, що виявити між ними зовнішній зв'язок неможливо. Кожен наступний фрагмент не поєднаний із попереднім. Логіка уяви сполучає фрагменти, виявляючи в них єдине загальне, універсальне начало. Дуже часто зв'язок між фрагментами можна виявити лише інтуїтивно. Фрагментарність поетичної мови «Любовної пісні Альфреда Пруффока» яскраво простежується у такому уривку:

*In the room the women come and go
Talking of Michelangelo.
The yellow fog that rubs its back upon
the window-panes
The yellow smoke that rubs its muzzle on
the window-panes
Licked its tongue into the corners of the
evening
Lingered upon the pools that stand in
drains,*

*Жінки базікають: за теревенів тло
Їм править Мікеланджело.
Жовтавий туман, що чухає спину об
віконні рами,
Жовтавий дим, що чухає пику об
віконні рами,
Вилазили закутки вечора,
Подивилися в руду баюру, що стоїть
біля брами.
Обтрусили зі спин кіптяву,*

*Let fall upon its back the soot that falls
from chimneys,
Slipped by the terrace, made a sudden
leap,
And seeing that it was a soft October
night
Curled once about the house, and fell
asleep.[5, c.26]*

*Ковзнули задумливо, стрибнули на
терасу.
Огледіли м'яку ніч жовтневу,
Обкрутилися навколо будинку і
поснули зразу
(Пер. В.Коротича)*

На перший погляд, згадка про жінок зовсім недоречна, і навіть створюється враження, що Т.С. Еліот навмисне заплутує читача. Але, при осмисленні внутрішньої логіки оповіді, стає зрозумілим, що автор змальовує дві області реального світу. По-перше, сфера умовностей, норм, правил пристойності. Це світ салонів, де світські дами тлумачать про Мікеланджело. По-друге, – сфера чуттєвості. Ми бачимо життя нічного міста, брудні ресторани, притони, дешеві готелі, темні вулиці. Щоб виникло відчуття єдності, Т.С. Еліот розбиває опис одного світу (нічного міста і міського туману) фразою, що вводить в оповідання реальність іншого світу (світських дам, які розмовляють про Мікеланджело). Таким чином, уривки з'єднуються «логікою уяви».

Якщо у «Любовній пісні Дж. Альфреда Пруфрока» фрагменти ще пов'язуються між собою завдяки певній прихованій логіці, то в наступному етапному творі «Геронтіон» (1920) зв'язки в ланцюгу образів максимально ускладнюються і навіть подекуди зникають. У перекладі з грецької «геронтіон» означає «старий маленький чоловік, дідок». Це і є основною характеристикою героя.

Пейзаж як такий тут не існує в органічній єдності, він роздріблений на окремі фрагменти, уламки реальності [4,с.156-157]:

*Here I am, an old man in a dry mouth,
warm rain
Nor knee-deep in the salt mash Being
read to by a boy, waiting for rain.
I was neither at the hot gates
Nor fought in the, hearing a cutlass,
Bitten by flies, fought.
My house is a decayed house,
And the Jew squats on the window sill,
the owner,
Spawned in some estaminet of
Antwerp,*

*Ось я, старий, у місяці сухому
Я жду дощу, мені читає хлопчик.
Не був я ані під гарячими ворітьми
Ані під теплим дощем не бився,
Ані в болоті по коліна, мухами
обліплений,
Я не вимахував мечем.
Дім мій розвалюється на очах,
А власник, єврей, розсівсь на
підвіконні -
Десь у шинку антверпенському
вилуплений,*

*Blistered in Brussels, patched and
peeled in London.*

*The goat coughs at night in the field
overhead;*

Rocks, moss, stoncrop, iron, merds.

*The woman keeps the kitchen, makes
tea,*

*Sneezes at evening, poking the peewish
gutter.*

*I an old man, A dull head among windy
spaces [5, с. 35].*

*В Брюсселі спаршивілий, в Лондоні
облізлий.*

Ночами кашляє коза у полі нагорі;

Каміння, мох, залізаччя, кізяки.

*Для мене жінка варить їсти, чай
готує,*

*Чаєс вечорами, з мийницею
буркотливою воює. Я ж старий,*

*Безкебетна голова серед вітрів
(Пер. О.Мокровольського)*

Також варто зазначити, що «Геронтіон» тематично пов'язаний із «Любовною піснею Альфреда Пруфрока». Тут теж зображується жалюгідність людського існування, але вже не молодого юнака Пруфрока, а самотнього старця на грані смерті. Влучні епітети допомагають авторові створити відповідний фон: old – старий, dry – сухий, dull – нудний, sleery — сонний. Ліричний герой опинився на дні своєї життєвої дороги. Він втратив абсолютно все і перед смертю вирішив підвести підсумки, переосмислити своє життя:

I have lost my sight, smell, hearing, taste, and touch:

*How should I use them for your closer
contact? [5, с. 40].*

*Я втратив зір, нюх, слух, смак, дотик:
Тож як вони мені допоможуть ближче*

статъ до тебе

Отже, як бачимо, твори Т.С. Еліота тематично пов'язані один з одним. Сама тому більшість еліотознавців радять вивчати творчість Т.С. Еліота комплексно, оскільки всі його твори пов'язані між собою і кожна наступна поема підсилює значення попередньої. Але це і ускладнює розуміння Еліотівських поем, оскільки необізнаний з попередніми творами читач може неправильно зрозуміти зміст тієї чи іншої поеми.

Цікавими для характеристики поетичного стилю Т.С.Еліота є також його вірш «Гіпопотам», у якому з'являється новий мотив лірики поета. Мова йде про ідею смерті Бога у свідомості людини. Сучасну культуру поет бачить повністю секуляризованою. Людина втратила духовність та відчуття присутності в світі Абсолютних цінностей. Це призвело до деградації релігії та релігійних інституцій, про які Еліот з гіркою іронією і говорить у вірші "Гіпопотам":

Flesh and blood is weak and frail,

Susceptible to nervous shock;

While the True Church can never fail

А плоть і кров — м'яка й слабка,

Вразлива для душі оселя.

Лиш церква істинна тривка:

*For it is based upon a rock.
The hippo's feeble steps may err
In compassing material ends,
While the True Church need never stir
To gather in its dividends...
He shall be washed as white as snow,
By all the martyr'd virgins kist,
While the True Church remains below
Wrapt in the old miasmal mist [5, c.
48].*

*Адже основа в неї — скеля.
Гіпопотам на праву путь
До благ земних не зразу втрапить,
А церкві бариші пливуть
Самі в гаман — не треба й квапить.
Він стане білим, наче сніг,
Омившись дів блаженних милом,
А церква лишиться повік
У дольнім смороді загнилим.
(Пер. з англ. Юрій Лісняк)*

Своєрідність поетичного стилю Т.С. Еліота також яскраво простежується й у його поемах «Прелюди» та «Рапсодія вітряної ночі». Ці два твори цікаві насамперед тим, що вони виявляють найважливішу спрямованість лірики Еліота – тенденцію до зображення людини все більше і більше деіндивідуалізованою. Якщо внутрішній світ Пруфрока відносно незалежний від навколишньої реальності, то свідомість людини в «Прелюдах» і «Рапсодії» перебуває повністю у її полоні.

Так у «Перелюдах» автор знову повертається до своєї улюбленої теми – буденної, нудної, безрадісної реальності життя у великому місті. Поет змальовує нам Лондон упродовж доби, починаючи із вечора:

*The winter evening settles down
With smell of steaks in passageways.
Six o'clock.
The burnt-out ends of smoky days...
His soul stretched tight across the
skies
That fade behind a city block,
Or trampled by insistent feet
At four and five and six o'clock;
And short square fingers stuffing
pipes,
And evening newspapers, and eyes
Assured of certain certainties,...
[5, c.21].*

*Біфштексами пропахлий вечір
По коридорах покотився.
Шість годин.
Підпалено зимові дні всі
З обох кінців...
Душа над містом простяглась
У залякнім небі в високості,
Юрмою стоптана вона
Ущент о п'ятій і о шостій;
Люльки набиті, скверик, площа —
З газет довіра піднялась
До певності підвалин, тощо...»
(Пер. В.Коротича)*

Урбаністичний пейзаж Т.С. Еліота – це завжди проекція свідомості ліричного героя: так, повторювана у всіх віршах згадка зимового або осіннього вечора незмінно символізує стагнацію людського душі та абсурдність буття, а життя нічних вулиць – активізацію потаємних імпульсів у свідомості героя.

Образ міста в ранніх віршах Еліота замальовується за допомогою безлічі конкретних деталей. Все що в ньому відбувається – відбувається тут і зараз: у певному місці і в певний момент часу:

*The morning comes to consciousness
Of faint stale smells of beer
From the sawdust-trampled street
With all its muddy feet that press
To early coffee-stands.
With the other masquerades
That time resumes,
One thinks of all the hands
That are raising dingy shades
In a thousand furnished rooms [5, с. 21].*

*Вже день до пам'яті прийшов
Від запаху старого пива.
На тирсяній підлозі вулиць
Сліди брунатних підошов —
До кави йдуть.
О скільки дивних маскарадів! —
То час накоїв
(Пер. В.Коротича)*

Ключові слова: evening – вечір, lamp – ліхтар, street – вулиця, lonely – самотній, shadow – тінь, та слова, що означають години доби — four and five and six o'clock. Містом, зображеним у «Прелюдах» не вирушиш у романтичну вечірню прогулянку. Це місто лякає, гнітить, навіває нудьгу. Усе тут якесь неохайне, зубожіле, змокріле від дощу і снігу. Таке підкреслено урбаністичне оточення викликає відразу в мешканців, котрі ув'язнені в мебльованих кімнатах, дешевих кав'ярнях і прокурених пабах. Згубний вплив великого міста вловив ще Бодлер і його настрої відбилися в творах французьких символістів [4, с.160].

Вплив французьких символістів відчувається в ранній ліриці Т.С. Еліота не тільки через її урбанізм, але і через звернення поета до деяких принципових прийомів їхньої поезики. Більше того, поет постійно використовує у своїй ліриці ресурси французької мови, що з усією очевидністю проявляється у його поетичному стилі, який перестає бути звично англійським:

*...half past three,
The lamp sputtered,
The lamp muttered in the dark.
The lamp hummered:
Regard the moon,
La lune ne garde aucune rancune,
She winks a feeble eye,
She smiles into comers... [3, с. 25].*

*...нів на четверту
Ліхтар бурмотів,
Ліхтар булькотів у нітьмі.
Ліхтар мугикав:
«Глянь на Селену, —
La lune ne garde aucune rancune,
Вона сонно моргає,
Усмішку у всі куточки посилає..
(Пер. О. Мокровольського)*

У цих рядках особливо відчувається вплив імажистів, навіть процитовані рядки Жюля Лафорта: «Дивись, он місяць вирина / одне на одного не маймо зла».

Еліот вводить в поетичну мову, по-перше, французькі слова і фрази, а, по-друге, що найважливіше, вирази, кальковані з французької мови, такі як наприклад: «descend the stair» (спуститися сходами) у вірші «Любовна пісня Дж. Альфреда Пруфрока», «regard the moon» (подивіться на луну), і «remark that woman» (зверніть увагу на жінку) в «Рапсодії вітряної ночі».

Початок ХХ століття дає на чимало прикладів подібного роду (усвідомленого або неусвідомленого) використання літераторами чужих мовних ресурсів (Дж. Джойс, Е. Паунд, Е.Хемінгуей). А.Фейнберг пояснює це явище тим, що письменники прагнуть внести у мову щось незвичне, нетрадиційне, нове; урізноманітнити її, посилити прагматичний потенціал тексту. Саме тому, наряду із творенням нових слів, письменники-модерністи активно використовували іншомовні компоненти у своїх поетичних текстах, порушуючи тим самим звичну літературну форму і створюючи ефект новизни.

Активне використання Т.С. Еліотом тих можливостей, які відкрила йому поезія французького символізму, зблизило поетику його ранніх віршованих творів з поетикою імажистів, незважаючи на те, що в цей період своєї творчості він ще не увійшов у їхнє коло і не був знайомий з їхніми концепціями.

Як і імажисти (Е. Паунд, Р. Олдінгтон), Т.С. Еліот активно використовує зорову мову, про важливість якої він напише в есе «Данте». Згадаймо хрестоматійним приклад звернення Еліота до зорового сприйняття читача. Пруфрок, герой однойменного вірша Еліота, заявляє: «I have measured out my life with coffee spoons!» [5, с. 15].

За допомогою зорової мови Т.С. Еліот втілює реальність в конкретному образі. Читач бачить в образі Пруфрока конкретну людину, що сидить на світському рауті за чашкою кави і одночасно усвідомлює, наскільки життя героя нікчемне, якщо воно може вимірюватися кавовими ложками.

З імажистами Еліота зближує ще одна важлива особливість його поетики: з'єднання в одному поетичному творі зовсім різних явищ, які на перший погляд можуть здатися непок'єднуваними. У своїх есе 1920-х років Еліот стверджував, що у свідомості поета всі самі різні складові його переживання повинні утворювати нову єдність, яка фіксується в художній формі. Т.С. Еліот захоплюється поетами-метафізиками, знаходячи в їхніх віршах найнесподіваніші метафори і порівняння.

Отже, основними особливостями поетичного стилю Т.С. Еліота є його філософічність, помітна дегуманізація і деіндивідуалізація, іронія і скептицизм, використання численних зорових образів, метафор, алюзій, ремінісценцій, прихованих і відкритих цитат. Характерними поетичному стилю автора є також потік свідомості, асоціації, інтуїтивна алюзійність, нав'язана філософією А. Бергсона. Звичайно, що використання такої кількості художніх засобів та стилістичних прийомів зробило поезію Т.С. Еліота надзвичайно складною для розуміння, але й тим самим забезпечило їй звання однієї з незаперечних

поетичних вершин не тільки англomовної літератури, але і всесвітньої літератури ХХ століття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Еліот Т.С. Вибране / Т.Еліот . — К.: Дніпро, 1990. —195 с.
2. Коломієць Л.В. Перекладознавчі семінари / Л. Коломієць. — К.:ВПЦ, 2011. — 527с.
3. Ортега-і-Гассет Х. Дегуманізація мистецтва /Х.Ортега-і-Гасет // Всесвіт. — 1992. - № 3-4. — С. 144-155.
4. Чумак Г.В. Модерний дискурс безособової поезії Т.С. Еліота / Г.В. Чумак // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: наук.зб. — Кам'янець-Подільськ: 2008р.: Вип. 5. — С. 152-162. — (серія історична та філологічна)
5. Eliot T.S. Selected Poems. / T. Eliot. — London: Faber and Faber, 1951. —151 p.